

## ВПЛИВ ТЕХНОЛОГІЧНОГО СТРАТЕГОУТВОРЮЮЧОГО ЧИННИКА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Воронжак П.В.

*Одеський національний політехнічний університет*

Для перевірки гіпотези щодо якісних змін цілей та механізмів інноваційного розвитку промислових підприємств під впливом інтелектуального й інформаційно-комунікаційного чинників, прискорення НТП та доцільності формування організаційно-економічного інструментарію його стратегії на основі новітніх розумних технологій та компетентнісного підходу, потрібно проаналізувати та оцінити: вплив технологічної складової НТП у розрізі технологічних секторів; доцільність та види інноваційного партнерства; вплив інформаційно-комунікаційного чинника у розрізі технологій, інформаційного забезпечення управління; вплив інтелектуального чинника та розвиток новітніх розумних технологій (смарт-технологій) управління.

Проведене дослідження впливу технологічного стратегоутворюючого чинника інноваційного розвитку промислових підприємств надало підставу для таких узагальнень:

–вплив технологічної складової НТП можна визначити для інноваційного розвитку промислових підприємств всіх технологічних секторів економіки України як стратегоутворюючий. При цьому найбільш інноваційно-активними залишаються підприємства високотехнологічного і середньовисокотехнологічного секторів, а низькотехнологічний сектор не надає суттєвих результатів інноваційної діяльності та проривних інновацій (рис.1);

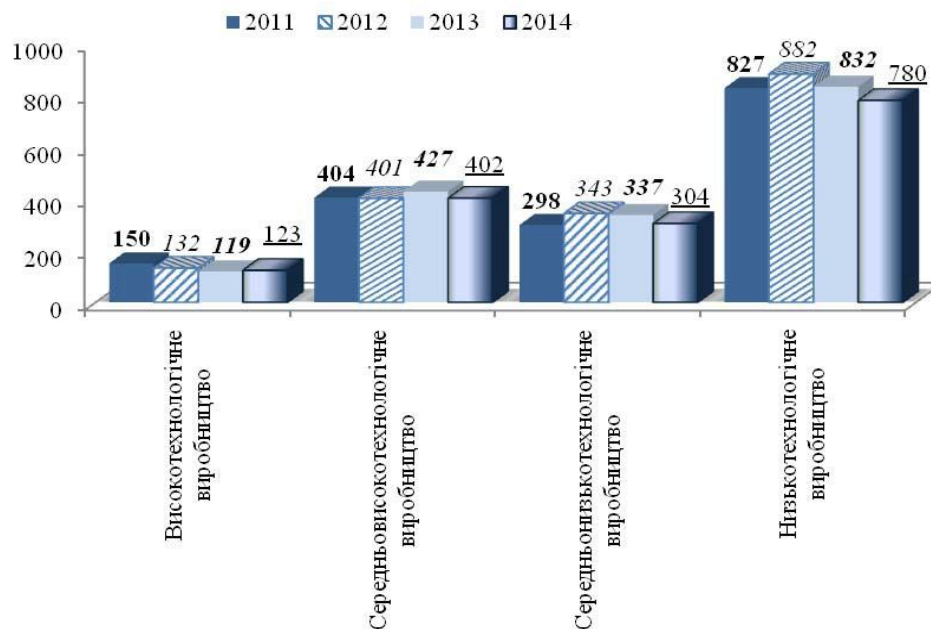


Рис. 1 Динаміка кількості підприємств, що здійснювали інноваційну діяльність у 2011-2014 рр., за технологічними секторами, од. (джерело: на підставі [1])

–у переробній промисловості України зростає технологічне відтворення, поглиблюється технологічний регрес та технологічна деградація. Технологічну структуру вітчизняної економіки утворюють не 5-й та 6-й, сукупна частка яких складає тільки 5,04%, а 3-й і 4-й індустріальні

технологічні уклади. Частка високотехнологічних галузей 5-го укладу у обсязі реалізованої промислової продукції в Україні мізерна – 2,8 %;

–підприємства високотехнологічного та середньовисокотехнологічного секторів активно використовують *інноваційне партнерство* в напрямку зовнішніх НДР. Водночас, інтелектуальний базис потенційних інноваційних партнерів промислових підприємств у 2014 р. підвищився за рахунок різних форм міжнародного науково-технічного співробітництва: у 2014 р. у межах міжнародного науково-технічного співробітництва створено 91 од. науково-технічної продукції, з яких найбільша частка продукції належить методам і теоріям (87,9%) (рис. 2).

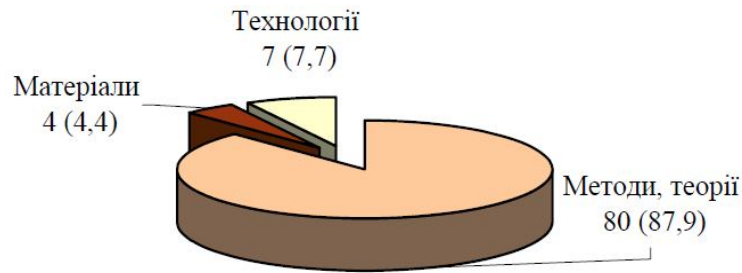


Рис. 2. Структура науково-технічної продукції, створеної за міжнародними програмами і проектами у 2014р., од. (джерело: [1-2])

–серед шляхів залучення інновацій підприємствами переважає пасивний шлях – придбання існуючих інновацій проти розроблення власними силами. Хоча частка залучених інновацій разом з їх розробниками – невелика (5%), вона свідчить про *можливість і необхідність* такого шляху за рахунок включення до стратегічних завдань інноваційного розвитку і розроблення відповідного управлінського інструментарію пошуку інноваційних ідей та інноваторів;

–державні цільові наукові та науково-технічні програми як джерело проривних інновацій втрачають вагомість. Лише МОН фінансує всі стратегічні пріоритети, що закладає перспективу інноваційної співпраці ВНЗ та промислових підприємств щодо виробничих і управлінських смарт-інновацій. Водночас, відбулися структурні зміни пріоритетних напрямів у бік технологічного оновлення та розвитку агропромислового комплексу;

–трансфер технологій за рахунок бюджетних коштів останнім часом значно покращився: збільшилася абсолютна величина і результативність трансферу, розширилася сфера ефективності [2-3]. Найкращі показники результативності науково-технічної продукції за прикладними НДР за кошти загального фонду показали наукові організації та внз МОН, наукові організації НАПН, НАН;

–обсяг надходжень від передання технологій зріс для стратегічних пріоритетів, де нові для України технології склали більшість. Найбільш вартісними були технології з впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики, найбільш дешевими – з освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії;

–новітньою тенденцією світового масштабу у напрямку надання інноваційній продукції (товарам, послугам) та способам управління інтелектуальних властивостей, що виявляються в процесі їх використання, є розвиток *смарт-інновацій*, що базуються на рішеннях стосовно смарт-функцій. Класифікація технологічних смарт-інновацій продемонструвала, що управління як найменш охоплена ними сфера, потребує застосування нових технологій і підходів. Зокрема, вплив двох чинників – *інформаційно-комунікаційного в частині технологій інформаційного забезпечення управління та інтелектуального в частині новітніх розумних*

---

*технологій (смарт-технологій) управління* теж змінився, але його з таких позицій не висвітлено;

– виділено *два напрями управлінських смарт-інновацій* стосовно: а) підприємства, де смарт-інновацією є розумні ділянки, структурні підрозділи, цехи, підприємство як система, оскільки процеси прийняття рішень про управління їх ресурсами приймаються розумними автоматизованими системами; б) видів або окремих процесів управлінської діяльності – як застосування розумних засобів (техніки управління) та смарт-технологій.

*Підводячи підсумки щодо секторальної інноваційної активності промислових підприємств*, можна зазначити, що: а) найбільш інноваційно-активними залишаються підприємства, зосереджені у високотехнологічному і середньовисокотехнологічному секторах; б) підприємства цих секторів активно використовують інноваційне партнерство в напрямку зовнішніх НДР; в) низькотехнологічний сектор не надає суттєвих результатів інноваційної діяльності та проривних інновацій.

### **Література**

1. Доповідь «Обстеження інноваційної діяльності в економіці України (за міжнародною методологією)» за період 2012–2014 років / 331/0/05.3вн-15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.ukrstat.gov.ua/dop\\_inn\\_2014.pdf](http://www.ukrstat.gov.ua/dop_inn_2014.pdf).
2. Аналітична довідка «Стан розвитку науки і техніки, результати наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності, трансферу технологій за 2014 рік». – Київ – 2015. – 208 С. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.old.mon.gov.ua/img/zstored/files/Стан%20розвитку%20науки%20і%20техніки%20техніки%20та%20результативність.pdf>.
3. Філіппова С.В. Особливості процесу комерціалізації інноваційних розробок промислового підприємства: [моногр.] / С.В. Філіппова, Ю.В. Ковтуненко. – Луганськ: Вид-во «Ноулідж», 2013. – 214 с.
4. Зозульова О.В. Підходи до проведення технологічного аудиту [Електронний ресурс] / О.В. Зозульова, Т.О. Царьова // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2014. – № 3 (13). – С. 94-103. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2014/n3.html>.
5. Войнаренко М.П. Інноваційний розвиток промислових підприємств: аналіз та оцінки : монографія / М.П. Войнаренко, А.В. Череп, Л.Г. Олейнікова, О.В. Череп. – Хмельницький: ХНУ, 2010.– 444с.